

Verbintenissen voor de POD Wetenschapsbeleid
Thomas DERMINE, Staatssecretaris belast met Wetenschapsbeleid

Verbintenis n°1: bestuur

- In het kader van de reorganisatie van de POD zullen de verschillende transversale dimensies, waaronder het genderspect, in alle interne en externe beheersinstrumenten en -processen worden geïntegreerd. Dit geldt voor:

- a) het toekomstige beheerscontract,
- b) het geïntegreerde plan voor gendermainstreaming dat bedoeld is om de huidige toezeggingen operationeel te maken; en
- c) de plannen voor gendergelijkheid (=Gender Equality Plan of GEP) die vereist zijn in het kader van het programma Horizon Europe¹. Dit geldt dus ook voor de FWI's en BELNET.

Daartoe zal BELSPO steun en begeleiding verlenen aan de FWI's, onder meer door de oprichting van een nieuw netwerk voor gendermainstreaming, om hen in staat te stellen het geïntegreerde plan en hun GEP's op een gecoördineerde en in onderling overleg vastgestelde manier te ontwikkelen

- De projecten van het geïntegreerde plan voor gendermainstreaming kunnen worden voorgelegd aan de veldorganisaties die gespecialiseerd zijn in vakgebieden en genderstudies.

- Nieuwe instrumenten voor overheidsbeheer kunnen worden gebruikt om het genderbeleid te versterken. De uitvoering van een genderbeleid zal vanzelfsprekend worden gecontroleerd.

- Een jaarverslag over gelijkheid zal gegevens bevatten volgens een nog op te stellen model (sociale verantwoordelijkheid van organisaties).

- Een deel van de internetsites (voor het publiek) en intranetten (voor het personeel) zal worden gewijd aan het gender- en gelijkekansenbeleid van elke organisatie.

- Er zullen concrete acties worden ondernomen om gendermainstreaming, de aspecten van het geïntegreerde plan en, meer in het algemeen, de gelijkheid van vrouwen en mannen, te bevorderen en te versterken. Daartoe zullen de volgende acties worden ondernomen : 1) organisatie van een jaarlijks publiek evenement op het niveau van het departement, gericht op het bereiken van een effect op langere termijn; 2) acculturatie van de hiërarchische lijn van de entiteiten, met inbegrip van de nieuwe mandatarissen van het departement, door middel van een opleiding toegespitst op de operationele assen die verband houden met het beleid van gendermainstreaming, rekening houdend met de kernactiviteiten van de ene en de andere entiteit.

Verbintenis n°2: bevordering van STEAM-sectoren en -disciplines (wetenschap, technologie, engineering, kunst en wiskunde)

In onderzoek en innovatie, om ongelijkheden weg te werken, ook op gendergebied:

- op vlak van aanwervingen te zorgen voor het behoud en de doorstroming van het ondervertegenwoordigde geslacht, teneinde ten volle de regels na te leven inzake:

- 1) de wetgeving van de Europese Unie inzake de gelijkheid van mannen en vrouwen;
- 2) het Europees Handvest voor vrouwelijke en mannelijke onderzoekers;
- 3) de Gedragscode voor de rekrutering van onderzoekers in de Europese Onderzoeksruiimte (EOR);
- 4) het statuut van het Rijkspersoneel en elke andere wetgeving.

- concrete acties te formuleren voor de STEAM-sectoren waarin een van beide seksen ondervertegenwoordigd is, in verhouding tot de invloedssfeer van BELSPO en de FWI's en naar gelang van de beschikbare middelen.

¹ Een Gender Equality Plan zal vanaf 2022 door de Europese Commissie worden geëist om financiering te ontvangen in het kader van een Europees Horizon Europe-project

- de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen actief te stimuleren in de verschillende organen/comités die nog niet onder het toepassingsgebied van de wet van 20 juli 1990 vallen, naar analogie van de bepalingen van diezelfde wet;

- de toekenning van het label " HR excellence in research " aan de FWI's aan te moedigen;

- verrijking van de disciplinaire methodologieën met de bijdragen van de methodologie van de genderstudies;

- een reflectie op gang brengen over de wetenschappelijke loopbaan in het licht van de hierboven ontwikkelde elementen. Deze integratieve benadering van de genderproblematiek in de loopbanen zal gebaseerd zijn op wat in de Franse en de Vlaamse Gemeenschap wordt gedaan;

- Een methodologie ontwikkelen voor het toezicht op en de evaluatie van de verschillende bovengenoemde punten, die een substantiële uitvoering ervan binnen BELSPO en de FWI's zou garanderen, bij voorkeur in overeenstemming met wat uit de nieuwe EOR zal voortvloeien.

Verbintenis n°3 : culturele en wetenschappelijke bemiddeling

- In hun opdracht van wetenschappelijke en culturele educatie zullen de FWI's zich inspannen om weinig bekende of onzichtbare groepen zichtbaar te maken als sociale groepen en rekening houden met de intersectionele benadering (intersectie van discriminaties op grond van geslacht, godsdienst, sociale klasse, afkomst, enz.) Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan vrouwen in de wetenschap en de artistieke cultuur, vroeger en nu.

- De scenografie/museografie zal ervoor zorgen dat de genderdimensie wordt geïntegreerd in de tijdelijke tentoonstellingen en de permanente collecties. Zo hebben bijvoorbeeld genderongelijkheden vrouwelijke kunstenaars lange tijd naar de schaduw verbannen. Het is dus van belang om deze onzichtbaarheid, zowel in de geschiedschrijving als in de sociale verbeelding, in het discours, de creatieve praktijken en de programmering, ongedaan te maken.

- Bij de renovatieprojecten van federale musea en soortgelijke instellingen zullen de FWI's en de Regie der Gebouwen worden verzocht met deze dimensie rekening te houden bij het ontwerpen van voor het publiek bestemde ruimten.

- De bemiddelaars van de educatieve en culturele diensten zullen worden opgeleid om in hun bemiddeling de reproductie van genderstereotypen en clichés te vermijden, om het bewustzijn van geweld tegen bepaalde groepen te vergroten, om de bijdrage van elke groep aan de kunsten en wetenschappen zichtbaar te maken, en om de onzichtbaarheid en diskwalificatie van deze groepen, die in het verleden structureel is georkestreerd, uit te leggen.

Verbintenis n°4 : meer aandacht voor gender in wetenschappelijke programma's

- Het versterken van de daadwerkelijke inachtneming van de genderdimensie (d.w.z. de analyse op basis van sekse en gender) in de inhoud van onderzoeks- en innovatieprogramma's en de implicaties/gevolgen daarvan

- Alle door het departement gefinancierde wetenschappelijke programma's evalueren en eventueel herstructureren vanuit het oogpunt van gendermainstreaming, rekening houdend met punt 2 en op basis van de doelstellingen van het programma Horizon Europe, die worden beschouwd als het minimum dat moet worden bereikt om te kunnen deelnemen aan het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie van de Europese Unie. Er zij echter aan herinnerd dat het belangrijkste criterium voor een wetenschappelijk onderzoeksproject "onderzoek van topkwaliteit" zal blijven.

- Het thema "gendermainstreaming" binnen de federale overheid op te nemen in de volgende oproep tot het indienen van voorstellen van het programma Brain 2.0 (pijler 3 "Federale maatschappelijke uitdagingen").

